

POS AVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki 2. in 4. četrtek v mesecu, datirana z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznani za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrt strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1.50 K.; pri večkratnem označilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan-skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Zadnja sodna imenovanja.

Zašumelo je zopet v gozdu nemškega časopisja od Save do Semerinka, skoro bi rekel do Donave, ko se je objavilo zadnja imenovanja v justici.

Kaj se je vendar tako strašnega zgodilo? Kaj je tako razdražilo furor teutonius? Ali zopet preti pogin avstrijskim Nemcem kot za časa Badenija? Kdo je razžalil nemški duh? Ali je v nevarnosti nemška posest? — Vsega tega nič! Pač pa je cel nemški Izrael po konci, ker se je enega zaslužnega slovenskega sodnika imenovalo svetnikom pri okrožnem sodišču v Celju t. j. g. sodni tajnik Erhartič.

Ob enem je bil za Laško, tedaj okraj ki je 99% slovenski, imenovan sodnikom g. H. Wagner, dosedaj sodnik v Šmarju, kamor je prestavljen kot. sodnik g. pristav Mladič iz Postojne.

Iz celega vpitja po nemških časopisih se vidi pravi namen, namreč prikriti uspeh, katerega so Nemci dosegli z imenovanjem. Povdarjamo najprej, da je bil nemški drž. poslanec Marckhl obvešččen o nameravanem imenovanju in da ni imel nikacega resnega ugovora povedati. Čemu tudi? Saj se mu je izpolnila vroča želja, da v Laški Trg pride strog Nemec in pomaga zagurati mu njegov mandatek, ki utegne priti v nevarnost v doglednem času.

Zakaj tedaj to kričanje? Namen je prozoren; tako se hoče odvrniti pozornost od krivice, storjene Slovincem s tem, da se je za izključno slovenski laški okraj imenoval sodnikom Nemeč Wagner. četudi je tam preje služboval Slovenec, in se je s tem kršilo načelo narodnega posestnega stanja, četudi so vse občine odločno zahtevale slovenskega sodnika, četudi je javni ljudski shod v Laškem Trgu samemu zahteval sodnika — Slovenca, četudi so slovenski poslanci kmečke zveze in narodne stranke odločno isto zahtevali itd. Tedaj v kljub slovenskim zahtevam!

Čemu se Nemci neprenehoma sklicujejo na svojo narodno posestno stanje, če ne

respektirajo našega posestnega stanja? V svojih interpelacijah radi imenovanja sodnika v Laškem Trgu so se slovenski poslanci sklicevali na posestno stanje v oporo svojih zahtev; nemški poslanec Marckhl pa je v svoji interperlaciji pobijal ta nazor, češ Laški Trg je nemški trg, tja spada nemški uradnik, češ da je dosedaj to mesto bilo zasedeno s slovenskim uradnikom — po krivici. Vlada ji s svojim imenovanjem odobrila ta nazor, ista vlada, ki kot punčico očesa varuje posestno stanje, kadar se gre za nemško, ne pa za slovensko posestno stanje.

Dobro! Z vlado smo na jasnem, da našega posestnega stanja noče varovati. Zato pa bodemo povsod, na shodih, v časopisju, v zakonodajnih zastopih odslej tem bolj povdarjali edino pravo stališče: v slovensko ozemlje slovenske uradnike.

Kajti n. pr. sodnik v Laškem ni namenjen le za pečico ponemčenih Slovencev v Laškem Trgu, ampak za cel sodni, skoro izključno slovenski okraj. Uradnik ni za to tu, da varuje nemški značaj nemčurskih gnezd, uradništva namen je služiti masi ljudstva, ki je slovenska!

Češki Nemci, ki tvorijo komaj tretji del prebivalstva, zo izdali parolo: v nemško ozemlje češke kraljevine le nemške uradnike. Če že vedno posnemamo naše narodne nasprotnike, posnemajmo jih tudi v tem!

LISTEK.

Kmečki upor ali stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa.

Dalje.

— In kaj dela Gregorijanec? — poprašuje škof.

— Sedi v kaši, ki si jo je skuhal sam in se je pri tem opekel.

Poprej bil je besen pes, zdaj pa mahlja z repom kot ščene.

— Zločinec, on je napolnil kraljevino s krvjo. In Uskoki?

— Pomirili so se. Združili bi se bili skoraj z seljaki, a Turn jim je prekrižal račune. V pravem času vrže jim nekoliko stotin cekinov v goltanec, vлови kolovodjo upora Nožino, ki se je bil pobratil z Ilijo,

spřavi trojico na vešala, zaukaže enega popa ustreliti in zdaj so mu Uskoki verni. Pa vendar ni še vseh vražjih neumnostij konec. Bati se je za Novo mesto in Metliko, tja do Celja je vse v plamenu; štajerske in kranjske barone trese mrzlica, po Krasu in po Gorenjskem vre med ljudstvom, kuga sega celo na Koroško.

Goriška, tržaška in koroška gospoda prosi nujne pomoči na Kranjskem, na Štajerskem zbira se pa deželna bramba.

— Vem — odgovori škof — pisali so mi vse to Štajerci, pisala sta mi nadvojvoda Karol in cesar sam, ki me dolžita, da ničesar ne ukrenem. Na mojo dušo, sit sem te banije. Kolikokrat sem prosil, naj sodnija iztira Tahija, to pošast naše kraljevine, ki je kriva vsemu prelivanju krvi. Pa nismo-li odposlali brata Kegleviča in Brzaja in po-

prosili za pomoč zoper seljake, pa zopet zaman. Rotil sem krajiške generale Vida Haleka in Auersperga, naj nam dajo krajiške vojščake na razpolago in kaj so nam odgovorili? — Nočemo, dokler nam cesar tega ne zaukaže. — Ukaz pa ni prišel in iz tega zaključujem, da je sigurno Nemcem drago in milo, da nas kmetje pokoljejo. In to sem vse zakrivil jaz?

Čujte še nekaj! Zdaj, ko teče toliko nedolžne krvi, zdaj, ko gori po celem kraljevini: ko se širi upor od Varaždina do Križevca, zdaj sem prejel pismo od cesarja naj uvedem Heningovo v polovico posesti v Susedu in naj Tahija pregovorim, da odstopi za denar od druge polovice.

— Bil je-li treba za to tratiti časa devet let?

— To je politična modrost — nasmeji

 Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

Naša parola bodi: v slovensko ozemlje slovenske uradnike!

Kar je za Nemce v češki kraljevini pravično, isto je pravično tudi za nas, svojih naravnih pravic si ne bomo več dali kratiti po prepereli teoriji o posestnem stanju, katero so si nemški birokrati izmislili v namen, da prikrivajo svoje ponemčevalne tendence. Vlada naj bo uverjena, da bode naltela na odpor, kot ga ni navajena od slovenskih poslancev, ako hoče še vnaprej biti pri imenovanjih pokorna služkinja vsenemške agitacije. Svetnik Erhartič je v zadnjem času tarča surovih napadov v nemškem časopisu; očita se mu nezmožnost, pristranost v uradovanju, narodna nestrpnost itd. Ako bi vse to res bilo, nikdar bi on ne postal svetnik — extra statum. S temi infamnimi napadi se hoče le ovajati in počrniti uradnika, o katerem lahko rečemo, da je biser poštenosti in pravičnosti. Ker pa v svojem uradovanju sodi po svoji vesti, ne pa v vedni bojazni pred časnikiškimi napadi, četudi neopravičenimi, zato je v očeh nemških tintomazov vse preje kot vesten, nepristranski sodnik.

Da bi se preprečilo njegovo imenovanje (za katero je poslanec Marckhl dobro vedel), začelo se mu je namah očitati, da je v neki kazenski pravdi posl. Benkoviča zoper uradnika «Deutsche Wacht» nastopil kot zastopnik dr. Benkoviča in uradniku ukazal, da mora neki popravek priobčiti v svojem listu. Seveda je vse to iz trte izvito, ker je uradnik sam na zapisnik izjavil, da hoče popravek radovoljno priobčiti, da bi to že storil, ako bi vedel, kaj je v pismu, poslanem mu od dr. Benkoviča (tega pisma namreč uradnik ni hotel odpreti, ampak ga je kratkomalo vrnil). Kljub temu nemški listi izrabljajo ta slučaj v svoje podle namene, češ «semper aliquid haeret». Toda mi bomo ta slučaj vzeli za povod in vzgled — ne obrekovanja, ampak brezobzirnega odkrivanja našega nemškega birokratizma. Dosedaj smo marsikedar zatisnili oči, ker smo vedeli, da se nas bo takoj razkričalo kot obrekovalce itd. Vsi ozirali so padli in začeli bomo neusmiljeno bičati, kar je gnjilega v nemški birokraciji. Ravno vsled naše potrpljivosti velja najzanižnejši nemški uradnik kot biser, kot vzor uradnika. Pred nedavnim časom se je najvišji uradnik na Štajerskem izjavil proti nekemu našem poslancu, da se čudi

se Alapič. — Res je, ne mlatim posebno nežno po kmečkih hrbtih, saj jih moramo vkrotiti, ker se dvigajo zoper plemstvo, pa srce me vendar boli, ko vidim, da je nesrečen narod zgubil glavo; lahko bi se bili temu ognili, da je več modrosti, nego misti.

— Da, gospodine Gašpar, tudi moje srce ni iz kamena, ali iztrebiti moramo strupeno zelišče do korenine, saj se gre za obstoj vsega plemstva, ker je satanski duh napolnil, omamil kmete. Uvidel sem, da mi ni pričakovati pomoči od Nemcev, sklical sem torej pod orožje deželno brambo kraljevine Slavonije v Zabreb in zato sem povabil tudi vas semkaj. Vi morate voditi vojsko. V Zagrebu zbralo se je do pettisoč odličnih vojščakov; Uskokov, banskih huzarjev in bombardirjev, pa tudi vi ste pripeljali lepo četo, torej odpravite se v božjem imenu na pot in to takoj jutri.

— Jutri že?

našemu ljudstvu, ki tako mirno prenaša jezika nezmožne uradnike. Tako sodijo najvišji krogi o naših razmerah; od nas je odvisno, da jih popravimo.

A ne samo jezikovno neznanje, tudi po njih izrodkih birokratizma in srednjeveških navadah se odlikujejo ti moderni valpeti. To kar se očita po krivici Erhartiču, vse to in še več dokažemo vsak čas n. pr. nekemu našem sodnemu uradniku: pristranost, nelikano obnašanje s strankami, neznanje jezika, izzivanje strank z nemškimi nagovori, pačenje našega jezika itd. Zopet drugi se odlikujejo po svojem notoričnem zanemarjenem službe. — Zob za zob! To bode naše geslo; nam je dobrobit ljudstva več nego komoditete nekega uradnika.

Končno omenimo še kvarni upliv nemškega ministra-rojaka Prade, ki ga izvršuje pri imenovanjih in bomo vedno povdarjali, da je treba ta pogubni vpliv primerno in čim preje paralizirati.

Pričakujemo od «narodne» stranke, da tem razmeram posveti nekoliko več pozornosti in zanimanja, kot smo ga videli dosedaj. Pričakujemo saj da brani naše uradnike, ako si že ne upa poseči v avgijev hlev nemčurskega uradništva. Čudili smo se da je «N. L.» pred kratkim hvalil drž. pravdnika dr. Bayer, ki je znan zatiralec našega življa. Čudili smo se isto tako, da «N. L.» dosedaj le s par vrsticami omenja zadnjih imenovanj, katerih nadaljevanje bi bilo neizmerno škodljivo naši narodnosti.

Vzdramimo se, kadar smo tepeni: čujmo in čuvajmo, da se nas zopet ne prekani.

Novi vinski zakon.

S 1. decembrom tega leta stopi v veljavo novi vinski zakon. Zato se nam zdi potrebno, da si ga že zdaj med trgatvijo nekoliko bližje ogledamo. Novi zakon je namenjen v prvi vrsti proti ponarejanju vina. V tem pogledu bo dobro došel vsem vinogradnikom, pa tudi uživajočemu občinstvu. Stroga določila ima pa tudi glede zboljšanja vin s pomočjo sladkorja. Dosedaj se je smel sladkor poljubno dodajati naj si bo za napravo petijota ali pa za zboljšanje slabega vina. Po novem zakonu je pa dodajanje sladkorja močno omejeno in združeno z neprilikami. Ne le, da se tako vino ne sme prodajati kot »naravno« ali »pristo« vino,

— Da — odgovori odločno škof — okoli Stubice in Zlatarja zbralo se je nad šesttisoč kmetov. ki jih vodi Matija Gubec. Ves narod čaka nestrpnost tja do Medmurja in slaba nam bo prela če se združi Ilija Gregorič iz Štajerskega z Gubcem, To se mora preprečiti. Torej ne tratite časa. Pokažimo, da zamoremo sami zadušiti upor, da smo sami gospodarje in da ne potrebujemo pomoči od Nemcev.

— Dobro, prezvišeni, naj se zgodi po vaši volji. Jutri krenem proti Stubici pa ne predpoldne, naj se počine vojska, saj je treba tudi mojim grešnim kostem miru. —

Čez eno uro trobile so troblje in ropotali so bobni po mirnih ulicah zagrebaškega mesta, iz škofijskega dvorca drvijó pa častniki k svojim četam z naznanilom, naj se vsakdo pripravi na jutrajšni dan, ker odrine vojska proti severu.

ampak dotični vinogradnik si mora tudi potrebno dovoljenje za tako oslajanje izposlovati potom županstva.

Novi vinski zakon šteje vsega skupaj 16 paragrafov. Važni in zanimivi so pred vsem oni paragrafi, ki določajo, kako se sme z vinom ravnati in kaj se mu sme dodajati, da ne velja za ponarejeno, in kaj se mu ne sme dodajati. Oglejmo si danes nekoliko bližje najvažnejša dočila novega zakona.

Po § 3. se smejo rabiti pri vinu vsa ona sredstva, ki se priporočajo v umnem kletarstvu, ako je treba vino napraviti stanovitno ali pa popraviti vino, ki ima napake ali je drugače pomanjklivo. Dovoljena so zaradi tega običajna čistila za čiščenje vina, potem žveplo, ogljikova kislina, da postane vino bolj rezko, lesno ati kostno olje, če je treba vinu barvo odvzeti, nadalje fini špirit, toda k večjem 1 odstotek ali 1 liter na 100 litrov vina. Nadalje je dovoljeno cepljenje vina s kakim drugim vinom ali vinskim moštom. Preobilna kislina se mu lahko odvzame s čistim ogljikovo kislino apnom. Obbolelemu vinu se lahko nadomesti potrebna kislina z dodajanjem vinske kiseline, toda vzeti je je k večjemu 1 gram za 1 liter vina. Če manjka vinu barve, se mu lahko doda s pomočjo črnih tropin ali pa žganega sladkorja (karamela).

Po § 4. se sme dodajati sladkor, toda le proti izrecnemu dovoljenju okrajnega glavarstva, ozir. deželne vlade. Dotično prošnjo je predložiti potom županstva ozir. kmetijske podružnice.

Po § 6. so prepovedani pri ravnanju z vinom sledeči pripomočki in sicer, suho grozdje (rozini, civebi), fige, rožiči in druge take slatke tvarine, pa tudi njih kuha ali izvleček, potem umetna sladila kakor n. pr. saharin, dulcin itd. Prepovedan je nadalje glicerín, škrobov sladkor, premalo čist špirit, sol, potem sadni mošt in sadno vino sploh, potem vse take snovi, ki pripomorejo da je vino bolj polnega okusa kakor n. pr. gumi in podobne tvarine, nadalje dišeče snovi, esence, umetne snovi za napravo mošta, razna barvila in kisline.

Po § 7. se ne sme vino, ki je zboljšano z sladkorjem, prodajati kot »naravno« vino.

Po § 8. je pa prepovedano prodajati vsa ponarejena vina, kamor spadajo tropinsko vino (petijot) potem krščeno vino, kateremu se je voda dodala, drožno vino, napravljeno iz vinskih drožij in vode s pomočjo drugih primesi ali ne, in vinske mešanice, ki se dobe s primešanjem sadnega mošta in drugih vinu podobnih tekočin.

Vsa druga določila se tičejo naprave sladkega ali desertnega vina, potem petijota za domačo rabo, dodajanja sladkorja za zboljšanje vina in pa nadzorstva kleti.

Po »Dol. Novicah«.

Agrarni shod zastopnikov planinskih dežel

se je vršij v Aussee-ju tekom m. sept. Na shodu se je razgovarjalo o regulaciji gozdnih in pašniških servitutov in o sredstvih, s katerimi bi se dalo opomoči pomanjkanju poslov na kmetih. Sprejele so se sledeče resolucije: 1. Na agrarnem zboru v Aussee-ju zbrani poslanci planinskih dežel

hočejo vplivati v deželni zborih in pri c. kr. vladi, da se takoj postavno varujejo gozdne in pašne pravice kmetov. Te pravice se morajo iznova uravnati, ker so stare pogodbe morebiti pomanjkljive, in kjer so se godile v teku časa večje spremembe; zlasti se morajo pravice uravnati tam, kjer dotična zemljišča ne zadoščajo, da se upravičencem da, kar smejo terjati. Določiti se mora kako se naj take pravice odplačujejo, kako se naj v bodoče zavarujejo, kako se naj pri preprih kratko in primerno rešujejo razne težkoče. — 2. Da se vzdrži kmetijski stan in v občno korist brani redno kmetijsko gospodarstvo, je treba nemudoma delati z vsemi sredstvi, da ostane kmetom toliko ljudi, kolikor jih potrebujejo za delo. Kot pripravna sredstva naj služijo. 1: Ljudska šola se naj na deželi tako uravna, da bodo otroci dobili veselje in ljubezni do poljedelstva, in da se bodo v ljudski šoli naučili za gospodarstvo potrebnih reči. 2. Treba je skrbeti, da se največ ko mogoče poslom omogoči, ustanoviti si svoj lastni dom. To se lahko zgodi, če so dovolijo postavne udobnosti za delavska stanovanja na deželi. 3. Za posestnike in za vse delavce na kmetih naj se takoj uvede zavarovanje za starost in obnemoglost. 4. Najprej ko mogoče se mora določiti, da se posestva pri sprejemanju od starišev cenijo le po čistem donesku. 5. Da ne zgube posestva vso vrednost, je treba kmetijske pridelke varovati s primerno colnino. 6. Kmetijsko zadružništvo naj se odločno podpira. 7. Kmetijskim delavcem naj se olajša službovanje pri vojaki. 8. Mladoletnim ljudem naj ne bo dovoljeno iti v službo ali iz nje brez dovoljenja starišev ali varihov.

Deželni zbor štarjeski.

V seji dne 19. septembra predloženi so bili med drugimi predlogi poslanca Roškarja za podporo vsled povodenj prizadetih posestnikov v okrajih Gornja Radgona in Ljutomer, poslanca Ploja za pogorelce v Mihovcih.

Dne 20. septembra je stavil poslanec Roškar predlog zaradi uravnane Pesnice.

Predložilo se je tudi poročilo o poslovanju mestne občine Ptuj. Poslanec dr. Jurtela je bil namreč lansko leto predlagal, da deželni odbor pregleda denarno poslovanje mesta Puja.

Pri dotični preiskavi se je dognalo, da je mestna občina imela samo za stalne dolgove dovoljenje deželnega odbora, da pa za tekoča posojila in za posojila v svrhu zidanja novega rotovža takega dovoljenja manjka.

Konstatirale so se tudi druge nerednosti. Konečno je deželni odbor naročil županu Ornigu, da ne sme brez dovoljenja najemati posojil za občinske dolgove.

Dne 23. septembra jo vlada predložila postavo v varstvo tičev. Poslanec dr. Jurtela je zastopal svoj predlog zaradi uravnave Pesnice v II. delu.

V seji dne 27. septembra interperlira poslanec Vošnjak namestnika zaradi gozdarskih zadev. Dr. Ploj in Kočevar predlagata uravnavo Drave.

Dne 1. oktobra utemeljeval jo poslanec Roškar svoj predlog zaradi uravnave Pesnice, predlog se je izročil deželno-kulturnem odseku.

Obravnavalo se je tudi o predlogu poslanca Roškarja in dr. Jankoviča o varstvu domače živine, ki sta ga stavila dne 12. marca 1907. V predlogu zahtevata da se zapre meja proti Srbiji, Rumuniji in Rusiji da se odpre izvoz na Nemško, kamor naša država izvažajo živino in da se sploh živinoreja podpira. Proti predlogu govori socialdemokrat Ressel, češ da kmetje nočejo, da se zaprejo meje in da bodo socialdemokrati vedno zoper to, da se podražijo kmečki pridelki.

Poslanec Roškar se je krepko potegnil za kmete. Dokazal je; da niso kmetje krivi, če je v mestih meso drago, ampak mešetarji in medkupci. Dandanes kmet itak nič ne zasluži pri živinoreji. Gotovo ni stanu, ki bi pri težkem delu tako malo zaslužil, kakor kmečki stan.

Predlog se je konečno po precej ostri kontroverzi med kmečkimi poslanci in socialdemokrati sprejel.

Poslanec dr. Jankovič stavi še predlog zaradi uravnave Save pri Brezovem, občina Blanca. Ta predlog je bil dne 5. oktobra sprejet in se je odkazal deželno-kulturnemu odseku.

Novičar.

Osebna vest. G. davčni upravitelj Simon Wutt je prosil za trimesečni dopust; nato najbrže stopi v pokoj.

Državni zbor je sklican na sredo 16. oktobra 1907. dop. ob 10. uri.

Avstrijsko - ogerska nagodba sklenjena. Obe vladi ste se pretečene dni zjedinele v vseh točkah glede nagodbe. Vprašanje glede skupne banke se je odgodilo, vendar je zasigurana skupna valuta. Prispevek Ogrske se je izdatno zvišal. Na mesto carinske in trgovske zveze stopi carinska in trgovska pogodba med obema državnima polovicama. Dotične zadeve uredi vsaka država samostojno, pa vendar v soglasju z drugo državo. Vlade predložijo 16. t. m. ali 20 t. m. zakonske načrte o nagodbi parlamentoma.

Kritizirajte, ne ubujajte! tako piše «N. L.» O ti nedolžno jagnje! Podobno si volku, ki požre jagnje, ker mu vodo kali. Seveda dotični volk je «N. L.» ko se je izpsoval v dveh številkah nad kmečko zvezo in njenimi pristaši, ko je priobčil «priznalna» pisma dr. Sernecu za njegov tolovajski napad, ko mu zmanjka vseh psok in zabavljic, potem pa pride kot nedolžno, belo jagnje in kriči: «Ne ubijajte!» Da, res je: «Ne ubijajte! Ne psujte! Ne zavijajte resnice in ne obrekujte!» To naj si zapiše «N. L.» v svojo knjigo in naj se potem ravna.

Afera dr. Benkovič — Sernec. Državno pravdnništvo v Celju je zoper dr. Sernec upejalo preiskavo radi hudodelstva dvoboja. — Razprava pred častnim sodom antiduelske lige na Dunaju se vrši v kratkem, istotako razprava pred okrajno sodnijo v Kostanjevici. O vspehu poročamo.

Posojilnica in hranilnica se je 6. t. m. osnovala v Dobovi za župnijo Dobova ter v Artičah za več občin. Pri g. Slovencu v Sp. Pohanci se je isti dan popoldne vršil večji sestanek zaupnikov slov. kmečke zveze s poučnim predavanjem, katerega se je udeležil tudi državni poslanec dr. Benkovič. Sestanek je dosegel zaželjeni vspeh.

Dr. Plojevi predlogi. «N. L.» piše, ker «Slov. Gospodar» ni omenil par predlogov, stavljenih po posl. Ploju v deželnem zboru. To je isti «N. L.» ki dosledno zamolči vse, kar store naši poslanci, kateremu so koristni predlogi naših poslancev — pesek v oči; seveda to peče «N. L.» in «Dom.», ker o preglogih svojih dveh poslancev pač nimajo mnogo poročati.

Odhodnica g. dr. Josipa Strašek se je vršila v nedeljo dne 29. septembra t. l. ob veliki udeležbi v telovadnici «Sokola». G. dr. Strašek se preseli v Novomesto. Pri odhodnici se je pogrešalo eno društvo, katero je vsled zadržanja načelnštva poslalo svojo pismeno zahvalo g. dru. Strašek narodni čitalnici, ki je priredila odhodnico. Toda dotično pismo se pomotoma (?) pri odhodnici ni prečitalo?

Gospod G. Pototschnigg ni samo c. kr. finančni tajnik ali davčni nadzornik v Brežicah, on je tudi zvedenec v jezikovni kvalifikaciji podrejenih mu nemških varvancev — davčnih uradnikov. Stranke pritožujejo se večkrat zoper uradnike, s katerimi se ne morejo razumevati v svojem jeziku. V takih slučajih pozove navadno gospod tajnik svojega ljubljenca k sebi, da mu mora kako slovensko listnino prevesti v nemščino in poskušnja je gotova, uradnik usposobljen za uradovanje v slovenščini. Zdaj pa naj še kdo reče, da niso gospodje Kankovski, Vodopiutzi, Schmidti in drugi res povsem sposobni uradniki za slovenske davkoplačevalce.

Bodoča socialistična država — ali suh in moker travnik. Dne 12. julija je poslanec Bielohlavek v državnem zboru med nepisnim smehom pripovedoval to-le dogodbo: V nemški Libavi na Češkem je nek socialistični agitator na zborovanju razlagal socialistični program in je me drugim rekel tudi te-le besede: Če bomo mi izvoljeni, bo vse naše, kar vidite okrog sebe. Čez štirinajst dni pride geometer v tisti kraj. — Nek tkavski pomočnik ga vpraša: Kaj bode te že merili? — Geometer, ki ni nič slutil na kaj vprašanje meri, je rekel: Da. — No, potem bi pa prosil, je rekel tkavec, da meni odmerite suh, in drugim vlažen travnik. — Taka je socialnodemokratična enakost v dejanju, sama hoče imeti suh, bližnjemu pa privoščiti vlažen travnik. Poslanec je rekel da priseže, da je ta dogoba resnična.

Bogastvo socialističnih voditeljev. Socialni demokrat Vaillant (Vejan) je rekel v francoskem državnem zboru, da ne bo glasoval za proračun. Tu mu zakliče sodrug Boulard (Bular): Vi ste sami kapitalist, na leto imate dohodkov štirideset do pedeset tisoč frankov, in zdaj ste sopet podedovali 600 lisoč frankov. Jaurer (Žore) ima en grad, Royer (Roaje) je veleposestnik, Berteaux (Berto) ima milijone. Millerano ima več hiš. Vodja nemških socialističnih demokratov Bebel, si je dal v Švici zgraditi lepo vilo. Singer je milijoner in fabrikant. Svoje delavce slabo plačuje, Arons je sorodnik Bleichröderja, najbogatejšega juda v Berlinu. Taka premoženja imajo tisti, ki pravijo, da se mora vse razdeliti. Naj sami razdele najprej svoje premoženje, potem bomo vsaj videli, da resno mislijo.

Postajališče Blanca. V nedeljo 29. septembra pop. se je v gostilni g. H. Postla na Blanci vršilo posvetovanje interesentov o napravi postajališča za osebni promet. Udeležili so se razgovora na povabilo drž. po-

slanca dr. Benkoviča vsi prizadeti faktorji; tudi železnica je odposlala tri svoje uradnike na razgovor. Južna železnica je od svoje zahteve popustila čez 2000 K in obljubila še posebne olajšave pri stavbi, tako da je upati konečne ugodne rešitve te zadeve. Posebno priznanje za njegovo delovanje se je izreklo g. Hermann Postl z Blance.

Na nemški zemlji samo nemške uradnike in sodnike, tako kričijo in zahtevajo Nemci na — Češkem, pri nas pa nočejo o tem nič vedeti, pač pa prav radi zasramujejo naše ljudstvo v svoji ošabnosti. Slovensko ljudstvo, zahtevaj tudi ti vedno na slovenski zemlji le slovenske uradnike in vsi opravki pri sodnijah, davkarijah, poštah in glavarstvih bodo šli bolje in hitreje od rok. Korist in pa narodna čast, spoštovanje do materinskega jezika zahteva to od nas. Torej kličimo i zahtevajmo tudi mi: Nemci, nemški uradniki na nemško zemljo!

C. kr. pletarna v Radovljici. Pouk na c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrbo-rejo v Radovljici se je pričel. Za voditelja šole je visoko c. kr. naučno ministarstvo imenovalo in doposlalo gospoda Leona Patika iz Dunaja. G. Patik je mojster v pletarstvu in c. kr. naučna uprava je z njegovim imenovanjem spojila posebne blagohotne namene glede te prekornostne obrti za Gorenjsko. Pod vodstvom g. Patika se učenci jaho htro uče, tako da so posamezni dečki po šele dva-, tridnevem pouku izvršili že vrlo lične košare iz zelenega vrbja. — Upravičeno se je nadejati, da bodo učenici v par mesecih si že služiti novce. Ne more se zaraditega dovolj polagati na srce starišem in sploh za blagor mladine zavzetim možem, da dopošljejo šoli odrasle dečke v pletarno. Vpisovanje se vrši v pletarni vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne. — Odbor c. kr. pletarne v Radovljici.

Za izseljence. Združene države v Severni Ameriki so izdelale glede izseljevanja sledeči zakon, ki je v veljavi že od 1. julija 1907; prišla je posebna komisija v Trst proučevati njegov vpliv na izseljeništvu. Vsak izseljenec plača 4 dolarje t. j. 20 kron takse. Dopuščeno naseljevati se ni umobolnim, blaznim in epileptičnim osebam, kakor tudi onim ne, katere so v zadnjih 5. letih enkrat ali sploh kedaj zblaznile, nadalje tuberkuloznim, osebam, ki imajo ostudne ali nalezljive bolezni, siromakom in navadnim beračem, kakor tudi onim, o katerih je pričakovati, da postanejo javna nadloga in takim, kateri imajo kako pozitivno telesno hibo in o katerih se izreče zdravstvena komisija, da so nezmožni opravljati katerokoli delo. Nadalje onim, ki so bili kaznovani zaradi kakega hudodelstva ali ako so tega sploh pregrešili, osebam ki žive v poligamiji (mnogoženstvu) in tudi onim, ki se za to sploh izrečejo; anarhistom in osebam ki so za posilen prevrat vlade v združenih ali kake države sploh, kakor tudi onim ki tak umor zagovarjajo. Nadalje ni dopuščeno naseljevati se ženskam, ki bi se hotele pečati z nenravnostjo kakor tudi osebam, ki bi dovajale ženske v svrhu nenravnosti sploh. Delavcem, ki imajo za tja že kako ustmeno ali pismeno pogodbo za kakoršnokoli delo, pa naj si bodo to že izučeni ali navadni delavci, obrtniki ali dninarji, kakor tudi takim delavcem, ki so bili v teku enega leta že zaradi enakih pogodb savrnjeni tudi ni dovoljeno se vseliti. Ravno tako ni dovoljeno se vseljevati onim osebam, za ka-

tere je plačal prevoz kdo drugi in če ti tudi nimajo že preje navedenih zadržkov in naj posredno ali neposredno že za nje plača kaka korporacija, društvo, družba, občina ali država. Otrokom do 16. leta, kateri niso v spremstvu očeta ali matere, je naseljevanje načelno prepovedano in le v izjemnih slučajih more to dovoiti državni tajnik za trgovino in delo. Izučenim delavcem, obrtnikom je naseliti se le takrat dovoljeno, kadar v deželi takih delavcev ni nič brez posla. Ta zakon pa ne zadeva v kolikor se tiče pogodb gledaliških igralcev-umetnikov, predavateljev, pevcev, duhovnikov vseh ver, profesorjev za višje šole in seminarije, kakor tudi oseb, ki se hočejo pečati s kako priznano znanstveno stroko in tudi osebe ki bi imele nastopiti službo v zasebni hiši se smejo vseliti, tudi če imajo že ustmeno ali pismeno pogodbo.

Čuvajte se agentov! K rudarju A. G. ki ima tudi gostilno čez ulico v Trbovljah, je prišel agent Valentin Mayer iz Zagreba, ter mu vsiljivo ponujal žganje od tvrdke O. Kolmar. A. G. noče naročiti, čes da jo je pred kratkim kupil ter je ima zadosti. Agent pa le še sili. A. G. mu nazadnje pravi: »Če bom potreboval, bom že naročil«. S tem se ga iznebi. Niti na misel mu ni prišlo, da bi naročil pijačo tako daleč od neznanega človeka. Za nekoliko dni pa dobi 2 polovnjaka žganja baš od Kolmarja. Ker ga ni naročil ga neče vzeti. Fabrikant ga toži in po večkratni obravnavi v Zagrebu je A. G. obsojen. Plačati mora vse žganje, sodnijske troške (okrog 1000 K), sam je imel stroške, ko se je vozil v Zagreb itd. Očividno je, da obsodba popolnoma krivična, ker A. B. ni naročil žganja ne ustno ne pismeno s kakim podpisom. Tolike množine tudi ne potrebuje in je ne bi mogel razpečati. Siromaku je sto obsodbo eksistenca skoro da uničena. Tuzemski advokati nimajo pravice posredovati v zadevah hrvaških sodišč, pri hrvaških odvetnikih iskati pomoči je pa delavcu tudi težko! Tako je siromak na milost in nemilost prodan čifutskim agentom. — Pred nedavnim se je v Trbovljah pripetil enak slučaj. Obsojenec je moral prodati svoje posestvo in iti s trebuchom za kruhom. Pozor pred takimi agenti!

Za občino Brezje je deželni poslanec g. dr. Jankovič vložil predlog za podporo; občina Brezje je vsled raznih ujem zelo mnogo trpela.

Vranični prisad v občini Blanca je ugasnil; vsled te bolezni je poginilo mnogo živine, a oblasti sta bila naznanjena le dva slučaja. Država po sadanjem zakonu, ki pa se spremeni v doglednem času, ne povrne škode povzročene po takih boleznih razun v časih izrednim potom, ako se bolezen razširi po večjem okolišju, in le iz zaklada za škode po ujmah. Toda kdor pravočasno ne javi oblasti bolezni v svojem hlevu, zapade kazni vsled prikrivanja kužne bolezni; zato mora vsakdo, ki želi prositi za izredno podporo, slučaj bolezni preje naznaniti živino-zdravniku. Toliko v ravnanje prizadetim!

Knjige družbe sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja je razposlala letos svojim članom šestero knjig. Koledar, ki vsebuje imenik članov, ima tudi sledeče deloma ilustrovane spise. «Snažnost — pol življenja», napisala Minka Govekarjeva; «Kako se je Trebušnik vozil v Trst», spisal Janko Mlakar; «Kahira, njeni prebivalci in njih življenje»; spisal Juri Turk; «Jakob Gomilšak», spisal

dr. Fran Ilešič; «Nabirajte narodne pesmi», spisal prof. Anton Štritof; «Simon Gregorčič, slovenski pesnik», spisal Anton Medved; «Zanemarjena in izprijena mladina, skrb za njo in sirotinski sveti», spisal Fran Milčinski; «Groba so okovi strti», zložil Starogurski; «Življenje in smrt Mohorske knjige», spisal F. S. Finžgar; «Blagovestnika», povest iz pokristjanjenja Slovencev, spisal Ivo Pregelj; «Črtice za dom!» «Mali vedež. — «Zgodbe sv. pisma», spisal dr. Janez Ev. Krek. Od tega dela je izšel letos 14., t. j. zadnji snopič. Zgodbe so ilustrovane in tvorijo v celoti lepo družinsko knjigo. — «Pamet in vera», spisal J. M. Seigerschmied. župnik ljubljanske škofije. «Umni čebelar», spisal župnik Ivan Lackmayer. Dobro in poljudno pisana ilustrovana knjiga, ki pa žal bo le posamezne člane zanimala. — Končno je zazposlala družba še dva snopiča «Slovenskih večernic». 59. snopič vsebuje več krajših leposlovnih del in posameznih poučnih spisov. 60. snopič nam pa nudi povest «Življenja trnova pot», spisal znani pisatelj Jos. Kostanjevec. Kar se tiče leposlovnega gradiva, ki se nudi letos čitateljem, se lahko reče, da odgovarja duhu in potrebam našega ljudstva. Dne 25. septembra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali se bodemo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bodemo zaboje s knjigami po tej-le vrsti: 1. Amerika in Afrika, 2. Krška škofija, 3. Razni kraji, 4. Tržaška škofija, 5. Lavantinska škofija, 6. Ljubljanska škofija, 7. Goriška nadškofija. Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo «avizo», pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki provzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. — Stroške, katere so imeli gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti. One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Odbor.

Otroški vrtec v Gabrjih pri Celju so otvorili dne 16. t. m. Želimo, da bi bil ta zavod v največi blagor slovenski mladini.

Zahvala.

Tem potom se zahvaljujemo vsem onim, ki so nam povodom izgube našega nezabljenega soproga, oziroma očeta g.

Štefana Počivavšek,

mizarskega mojstra v Krškem,

na kakoršenkoli način izkazali izraze sočutja, posebej pa se zahvaljujemo č. g. župniku Renier, g. arhitektu Scagnetti, c. kr. priv. meščanski gardi in prostovoljni požarni brambli v Krškem, nadalje gg. Hansi, Tofantu in Hrastovčanu, kateri so pripomogli tudi materijalno k zadnjemu potu nepozabnega ranjkega. Bog plati!

Soproga in otroci.

Izjava.

Jaz podpisani obžalujem, da sem dne 16. junija 1907 v gostilni Jožefa Pečnika z besedami razžalil, da sta on in cestar sleparja in s tem prekličem da ni res, da sta sleparja.

Franc Balon,
župan na Bizeljskem.

Častna izjava.

Jaz podpisani Anton Živič, posestnik iz Podgarja izvaljam, da sem dne 5. 8. 1907, na sejmu na Sv. Gorah pri Št. Petru popolnoma neosnovano grdo žalil g. Jožefa Janežiča, veleposestnika v Starivasi pri Bizeljskem. Prosim s tem istega javno odpuščenja ter izjavljam, da niman niti najmanjšega povoda dvomiti na osebni časti in poštenosti g. Jožefa Janežiča ter se istemu zahvaljujem, da je od tožbe, ki jo je proti meni pri c. kr. okrajni sodnji v Kozjem vložil, odstopil.

Anton Živič

Martin Radej

kamnosek
Čatež ob Savi

priporoča čč. duhovščini in slav. občinstvu zalogo nadgrobnih spomenikov iz marmorja in granita, izdelovanje grobnic, kapelic, vseh cerkvenih in stavbenih del po nizki ceni, postrežba točna in solidna.

Posestvo

sestoječe iz treh zidanih hiš, 2 kleti, hlev za 10 glav živine, kozolec s 6 štandov, 4 hleva za svinje, 25 oralov travnikov, hoste in njiv; zelo rodovitna zemlja na ravnem. Se proda vse skupaj za ceno od 8000 kron. Oddaljeno 1 uro od Rajhenburga in četr ure od velike ceste. Natančneje se zve pri

Franc Roštoharju

Brezje pri sv. Pavlu št. 12 Štajersko.

Kolesarji pozor.

Nova kolesa, kakor tudi vsi posamezni delovi, se dobijo po najnižji ceni. Nova

„Pancer“

kolesa od 96 K naprej. Jamči se 1 leto. Zastopnik:

Niko Jerbič, Krško (tiskarna).

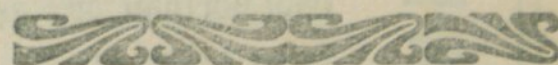

Herman Klabučar

klepar in krovec s škli in eternitom

v Krškem.

Priporočam se slavnemu občinstvu, da prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela. Obenem se usojam naznaniti, da popravljam tudi mehanične stvari, kakor bicikelne, šivalne stroje, hišne brzojave in telefone itd.

1050 delavcev.

Ustanovlj. l. 1872.

Pripoznavano najboljši

mlatilni stroji.

Stroji za setev na novo izboljšanega sistema „Agrikola“.

Plugi iz jekla.

Brane in valjalniki.

Stroji za žetev trave, detelje in žita.

Stroji za obračanje sena in kopic.

Stiskalnice za seno in slamo, sadje in grozdje.

Hidraulične stiskalnice.

Mlini za grozdje in sadje.

Čistilnik za grozdje.

Brizgalnice za trte in sadike.

Stroji za sušenje sadja in zelenjave.

Zaloga vsakovrstnih drugih poljedelskih strojev.

Ph. Mayfarth & Co.

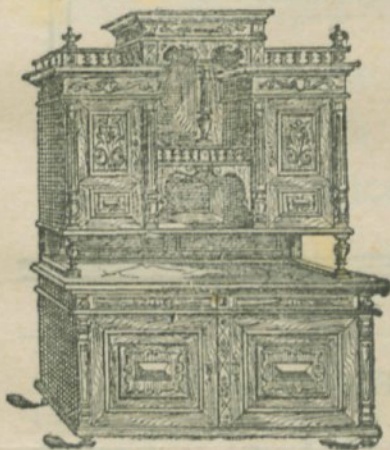
tvornica vsakovrstnih poljedelskih strojev.

Dunaj 2/I, Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z več ko 590 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in prekupevalci se iščejo. 9-10

Franc Resnik

mizar v Brežicah

naznanja slavnemu občinstvu, da prevzema vsa v njegovo stroka spadajoča mizarska dela in popravila in jamči za solidno postrežbo po najnižjih cenah.

Stavbinska zadruga

„Lastni Dom“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupuje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5½% do 6% in se vrača proti ½% do 2% amortizaciji.

Deln. družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani

priporoča svoje

13

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zastopnik pivovarne v Brežicah je g. Alojzij Schweiger.

Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni!

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!
Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio, tvrdka Josip Ferenčak, gosp. Janko Broz, veleindust. (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), g. Miško Balon, lesni trgovec (skladišče na prostoru del. pivovarne Žalec-Laški trg) vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medičar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Pintarič, klepar Ignacij Zalokar, čevljarja Franc Veršec in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

➡ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ➡

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIM!

Biti slovenske krvi, biti Slovencu ponos!

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata
z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina
„Pri novem svetu“

Jos. Boecio

v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnenega blaga z moškimi in ženskimi perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

== Izvoz jajec na debelo. ==

Cene strogo solidne in točna postrežba.

SV. Cirila in Metoda.

spominjajte se družbe

Slovenci!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigovoznico po zmernih cenah.

➡ POSOJILNICA V BREŽICAH ➡

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti 5 $\frac{1}{2}$ % ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s 4 $\frac{1}{2}$ % (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uradnje vsak ponedeljek in četrtek od 8 $\frac{1}{2}$ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadrugičnikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.